

ע"פ 5510/19 - דן שפיר נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

ע"פ 5510/19

לפני:

כבוד השופט נ' הנדל

המערער:

דן שפיר

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי נצרת מיום
30.07.2019 במ"ת 30977-05-15 שניתנה על ידי
כבוד השופט א' לינדנשטראוס

תאריך הישיבה:

כ"ו באב התשע"ט (27.8.2019)

בשם המערער:

עו"ד ציון סהראי

בשם המשיבה:

עו"ד שרית משגב

החלטה

1. האם זיכוי של העורר מעבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000 מחייב ביטול סעד זמני שהוצא לגבי רכוש מכוח חוק זה בהליך קמאושבמסגרתו ניתן צו מניעה בנוגע למקרקעין? או שמא ניתן לעכב את הביטול עד לשמיעת הערעור? זוהי הסוגיה העומדת להכרעה בערר זה. בית המשפט המחוזי בנצרת (מ"ת 30977-05-15, כב' השופט א' לינדנשטראוס) דחה את בקשת הביטול תוך ציון כי הואיל והעורר הורשע בעבירות פליליות של שימוש במסמך מזויף, קבלת דבר במרמה, שיבוש מהלכי משפט ומסירת הצהרה לא נכונה לרשויות המס ביודעין, אין מקום להורות על ביטול הסעד הזמני וניתן להמתין לערעור על הכרעת הדין שהמדינה הודיעה שבכוונתה להגיש על הזיכוי מעבירה לפי חוק איסור הלבנת הון.

נגד העורר ואחרים הוגש כתב אישום לפיו הנאשמים קשרו ביניהם קשר להשתלט על חלקות קרקע שונות דרך זיוף מסמכים והעברת הבעלות על שמם, תוך פגיעה בזכויות בעליהן החוקיים. וכך במקרים רבים. בית המשפט המחוזי הוציא כאמור צו זמני לגבי רכושו של המבקש לרבות צו מניעה בנוגע למקרקעין שונים. בסוף חודש אוגוסט האחרון זוכה העורר מעבירות לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון אך הורשע בעבירות שונות כמתואר לעיל. התיק נקבע לטיעונים לעונש במהלך חודש זה. בד בבד הגיש העורר בקשה לבית משפט קמא לביטול הסעד הזמני וצו המניעה וזאת לנוכח זיכוי מהעבירות לפי חוק איסור הלבנת הון שמכוחו ניתנו. בית המשפט המחוזי התייחס להחלטתי בבש"פ 10290/09 מדינת ישראל נ' גאוי (להלן: עניין גאוי), שניתן בתאריך 7.1.2010. בעניין זה נפסק כי לאחר זיכוי הנאשם מעבירות הלבנת הון, הן בית המשפט המברר והן ערכאת הערעור אינם מוסמכים להותיר צו זמני על כנו עד להכרעה בערעור בהיעדר הוראת חוק המסמיכה זאת. במקרה שבפנינו, בית משפט המחוזי הבחין בין המקרים באומרו שבעניין גאוי זוכה הנאשם מכל אשמה ואילו בעניינו העורר הורשע בעבירות אחרות, אם כי לא בעבירות לפי חוק איסור הלבנת הון.

2. לאחר עיון בכל החומר ושמיעת טענות הצדדים לא מצאתי לשנות מההחלטה בעניין גאוי שניתנה לפני יותר מתשע שנים. בהכרעה בעניין גאוי התייחסתי לשש נקודות: אופיו של הסעד הזמני; מבנה החוק הרלוונטי; משמעות זיכוי של נאשם בהליך פלילי; מלאכת איזון חקיקתית, להבדיל משיפוטית; קיומו או אי קיומו של עיגון בחוק לביסוס עיכוב ביטול הסעד הזמני; והשפעת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו על הסוגיה. הדברים נכתבו בהרחבה שם והמעוניין יעיין שם. די לומר כי הצו הוא זמני. הסמכות היא נקודתית. הזיכוי של אדם הוא הכרעה מהותית שמשפיעה על זכויותיו. האיזון בחוק דורש כי אם המחוקק רוצה להעניק סמכות לפגיעה ברכושו או חירותו של אדם על אף הזיכוי עליו לומר זאת מפורשות. כך נהג למשל במעצר אדם שזוכה (ראו סעיף 63 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996). רוצה לומר כי אינני שולל באופן אוטומטי את האפשרות של המשך פגיעה מסוימת בזכויות הנאשם עד להכרעת עניינו בערעור, אך מצב זה מחייב הוראה ברורה של המחוקק. הזיכוי, אף אם זיכוי חלקי, אינו עוד החלטה במשפט הפלילי אלא עומד בליבו. אכן, בית המשפט ניסה להבחין בין מקרה בו הנאשם זוכה באופן מלא לבין מקרה זה בו הורשע בעבירות לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977. אך אין חוק העונשין מסמך את בית המשפט להוציא צו זמני מהסוג שהוצא. באשר לסעיפי החוק המסמיכים - העורר זוכה מעבירות אלו. בהתאם, לא מצאתי מקום להבחין בין שני המצבים בכל הקשור להארכת הצו הזמני.

גם ניסיונותיה של באת כוח המדינה להצביע על מקור סמכות אחר לא צלחו. בקצירת האומר נאמר כי סעיף 213(3) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982 אינו רלוונטי. שם כתוב כי בסמכותו של בית המשפט של ערעור "ליתן בקשר לפסק הדין כל החלטה אחרת שהערכאה הקודמת היתה מוסמכת לתתה." סעיף זה אינו יכול לסייע כי לא ברור שבית משפט השלום הוסמך לעכב את ביטול הסעד הזמני ולכן אין הוא מהווה מקור לסמכותו של בית המשפט המחוזי לעשות זאת. אפשרות נוספת למקור סמכות על-פי באת כוח המדינה היא סעיף 13 לתקנות הסמים המסוכנים (סדרי דין לעניין חילוט רכוש), תש"ן-1990. ואולם, הכותרת של סעיף זה היא "ערעור בהליך אזרחי". ברם, בעניינו לא מדובר בחילוט אזרחי או בצד ג' הטוען לזכות ברכוש אלא בנאשם בעצמו אשר זוכה. עוד יצוין כי באת כוח המדינה לא הצביעה על החלטה של בית משפט זה המסתייגת מההחלטה בעניין גאוי במצב בו זוכה הנאשם, על אף חלוף כעשור ממתן מועד ההחלטה.

3. הערר מתקבל והנני מורה על ביטול הסעד הזמני.

ניתנה היום, י' באלול התשע"ט (10.9.2019).

עמוד 2

ש ו פ ט
